

ВИКОРИСТАННЯ CHATGPT У РОБОТІ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ НОВИХ ВИМОГ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Бізюк А.В., к.т.н., доцент, професор, кафедра МСТ, ХНУРЕ

Abstract. *The paper examines the use of ChatGPT in a teacher's professional activity under the new academic integrity regulations in Ukraine. Attention is focused on two practical areas: preliminary review of student lab reports and multi-stage preparation of lecture materials. The study emphasizes that the effectiveness of AI use depends on careful task setting, mandatory validation of outputs, and the teacher's full responsibility for the final educational result.*

Keywords: *academic integrity, ChatGPT, higher education, lecture preparation, lab report review.*

Набуття чинності Законом України «Про академічну доброчесність» № 4742-IX з 1 лютого 2026 року [1] викликало необхідність визначення меж відповідального використання засобів штучного інтелекту в навчальній і науково-педагогічній діяльності. У цих умовах особливого значення набуває чітке нормативне та методичне окреслення допустимих форм застосування ШІ, його функцій у роботі викладача, а також меж відповідальності людини за зміст, коректність і результати такого використання.

Для викладача це означає зміну не лише інструментарію, а й самої організації праці. У Положенні ХНУРЕ [2] прямо передбачено можливість використання ШІ для формування базових драфтів лекційного матеріалу, розробки лабораторних робіт, генерації варіантів тестових завдань і навчальних кейсів. Окремо згадано створення чернеток лекційних матеріалів, структурування презентацій і підготовку синтетичних тестових даних для лабораторних робіт. Водночас принциповою є інша норма: будь-який згенерований контент підлягає обов'язковій валідації та адаптації викладачем перед подачею аудиторії. Таким чином, ШІ в освітньому процесі позиціонується не як самостійний автор або експерт, а як допоміжний засіб попередньої підготовки, аналітичного опрацювання та структурної підтримки викладацької діяльності.

У власній практиці автор упроваджує інструменти штучного інтелекту як додатковий елемент підтримки навчання, а також як засіб організації окремих етапів викладацької роботи. Найбільш вдалим, тобто такими, що перейшли на рівень постійного використання, виявилися практики попереднього аналізу студентських робіт і підготовки матеріалів для їх перевірки. У цьому контексті одним із найбільш показових прикладів є застосування ChatGPT для попередньої перевірки звітів з лабораторних робіт. Перевірка звіту за допомогою ШІ дозволяє певною мірою знизити вплив суб'єктивних факторів під час первинного аналізу роботи. Ефективність такого підходу визначається не лише якістю початкового налаштування завдання для ChatGPT, а й подальшим аналізом та верифікацією отриманої відповіді викладачем.

У процесі попередньої підготовки викладач формує критерії перевірки, задає межі оцінювання та уточнює, які саме елементи роботи є обов'язковими, а

які можуть оцінюватися м'якше з огляду на навчальний характер завдання. Важливо, що перелік критеріїв і розподіл максимальних балів між ними є обов'язковою складовою методичної розробки викладача до відповідної лабораторної роботи, а тому мають бути безпосередньо враховані і в промпті-завданні для ІІІ. До ключових елементів такого промпту належать перелік критеріїв оцінювання, максимальна кількість балів за кожним критерієм, а також вимоги до форми підсумкового звіту, який має сформувати ChatGPT. Після цього створюється текст інструкції для моделі, у якому фіксуються параметри аналізу, логіка перевірки, бажаний формат висновку та межі допустимих узагальнень. На наступному етапі до моделі подається сам звіт разом із попередньою інформацією від викладача: уточненням контексту дисципліни, типу лабораторної роботи, особливостей конкретного завдання або заздалегідь помічених сумнівних місць. У підсумку ChatGPT формує попередній аналітичний висновок, який розглядається як допоміжний драфт для подальшої перевірки та корекції викладачем. Такий формат роботи дозволяє прискорити первинний перегляд звітів, уніфікувати логіку коментування та зменшити рутинне навантаження, не передаючи системі права на автономне педагогічне рішення. Саме це принципово узгоджується з Положенням ХНУРЕ, де автоматичне оцінювання без контролю та верифікації результатів викладачем віднесено до неетичного використання ІІІ.

Другий важливий напрям стосується багатоетапної кооперації з ChatGPT у процесі підготовки лекційних матеріалів. У практичному вимірі йдеться не про одноразову генерацію тексту лекції, а про послідовну співпрацю з інструментом на різних стадіях доопрацювання матеріалу. Вихідною основою, як правило, є вже наявний конспект попередніх років. На першому етапі ChatGPT використовується для перегляду та уточнення структури лекції: виокремлення змістових блоків, перегруповування підтем, усунення повторів і надмірних відступів. На другому етапі на основі оновленого конспекту вибудовується логіка презентації: визначаються послідовність слайдів, співвідношення текстових і візуальних елементів, доцільні форми подання таблиць, схем або порівняльних блоків. При цьому важливо вже на рівні завдання для ChatGPT фіксувати побажання викладача щодо вигляду окремих слайдів: чи має бути подано матеріал у формі SmartArt-діаграми, таблиці, структурної схеми, чи доцільнішою буде ілюстрація з одним коротким пояснювальним реченням. Якщо для слайду потрібен візуальний матеріал, ілюстрацію можна або створити засобами ІІІ, або використати запропонований ChatGPT промпт як основу для подальшого пошуку зображення в Google. За потреби додатково можуть формуватися запитання для обговорення, орієнтовні підсумкові висновки або заготовки для лабораторних завдань, пов'язаних із темою лекції.

Практика використання сучасних ІІІ-систем показує, що їхні можливості в підготовці презентацій є нерівномірними. Так, окремі сервіси, зокрема Gamma, досить вдало створюють презентації для одноразового публічного виступу, коли потрібне швидке компонування слайдів на задану тему. Однак такі системи, як

правило, не підтримують повноцінну роботу зі стилями, шаблонами, зразками слайдів, сталими параметрами заголовків, основного тексту, колонтитулів та іншими елементами, які дають змогу надалі переналаштовувати дизайн презентації відповідно до вимог конкретної дисципліни або навчального курсу. Окремі технологічні, методичні та етичні аспекти використання штучного інтелекту для генерації контенту в освітньому середовищі раніше були розглянуті в роботі [3].

Саме тому в навчальній практиці більш ефективним є використання ChatGPT як інтелектуального редактора, структурного помічника та засобу швидкого опрацювання варіантів замість засобу автоматичної генерації готової презентації, а. У такій моделі змістова цілісність, фахова коректність і методична придатність матеріалу залишаються сферою відповідальності викладача. Такий підхід відповідає і локальним нормативним вимогам університету, і реальним потребам навчального процесу. Крім того, він безпосередньо збігається з тими видами діяльності, які автор уже визначав як актуальні для власної педагогічної практики: підготовка рекомендованої структури лекції за власними матеріалами, побудова структури презентації за конспектом лекції, створення допоміжних дидактичних елементів для подальшої роботи зі студентами.

Висновок. Досвід використання ChatGPT у роботі викладача засвідчує доцільність його застосування як інструменту попереднього аналізу, структурної підготовки та організації матеріалу. Найбільший ефект досягається при залученні ШІ до окремих етапів викладацької роботи – підготовки чернеток, перевірки формальної повноти матеріалів, опрацювання варіантів структури та первинного аналізу студентських робіт. Методично виправдане використання такого інструменту ґрунтується на чіткому визначенні критеріїв і меж завдання, обов'язковій валідації та редагуванні результату, а також на збереженні відповідальності викладача за зміст навчальних матеріалів і результати оцінювання. Застосування ШІ сприяє підвищенню ефективності викладацької праці та створює додаткові можливості для зосередження на творчих аспектах підготовки матеріалів, їх змістовому вдосконаленні й розвитку критичного мислення.

Список літератури

1. Верховна Рада України. (2025). Про академічну доброчесність (Закон України № 4742-IX). База даних «Законодавство України». <https://zakon.rada.gov.ua/go/4742-20>.
2. Харківський національний університет радіоелектроніки. (2026). Положення про використання штучного інтелекту в Харківському національному університеті радіоелектроніки (наказ № 165). https://nure.ua/wp-content/uploads/2026/165_31.03.2026.pdf. Документ також розміщено на сторінці нормативно-правової бази ХНУРЕ: <https://nure.ua/universityet/normativno-pravova-baza>.
3. Бізюк, А.В., & Олійник, В.М. (2025). Штучний інтелект у генерації контенту: технології, виклики та застосування в освіті. Поліграфічні, мультимедійні та web-технології. Сучасні тренди: колективна монографія. Т. 1. (с. 85-104). Харків: ТОВ «Друкарня Мадрид». <https://doi.org/10.30837/PMW.2025.T1.085>.